כיתה ח' | חינוך חברתי-רגשי | שיעור 1 מתוך 3 | 45 דק'

מתאים לממלכתי ולממלכתי-דתי (בחמ"ד אפשר לשלב בשיעורי מידות ותורה שבעל פה)

סיפור: הציון שלא היה שלי

🎯 מטרות השיעור

- התלמידים יקראו סיפור קצר ויזהו את הדילמה של הדמות הראשית
- התלמידים יבחינו בין "לא לשקר" לבין "לומר את האמת" גם כשאף אחד לא שואל
- התלמידים יביעו עמדה מנומקת על ההחלטה של הדמות

📖 הסבר למורה

הסיפור "הציון שלא היה שלי" נכתב במיוחד לאתר. עומר, תלמיד כיתה ח', מגלה שהמורה סימנה לו בטעות תשובה שגויה כנכונה. אם יספר, הציון יירד ויהיו לזה מחירים אמיתיים: ההקבצה וחוג הכדורסל.

הסיפור מעלה שאלה עדינה: עומר לא אמר שום שקר. האם השתיקה היא בכל זאת חוסר אמת? חברו איתי מציג את הטענה "זו הטעות שלה, לא שלך", ועומר עונה "אני אדע". זה לב השיעור: אמת היא לא רק מה שאומרים לאחרים, אלא גם היושר כלפי עצמי.

הסוף אינו "פרס" פשוט: הציון יורד באמת. אבל המורה מגיבה באמון ומציעה עזרה, ועומר מרגיש הקלה. כדאי לדון בכך שאמירת אמת יכולה לעלות במחיר, ובכל זאת היא בונה אמון ושקט פנימי.

📜 הסיפור (להקראה או לחלוקה)

הסיפור: הציון שלא היה שלי (סיפור מקורי)

ביום חמישי חילקה המורה רונית את המבחנים במתמטיקה. עומר הסתכל על הדף ולא האמין: 91. כל השבוע הוא היה בטוח שנכשל בשאלה האחרונה, ובכל זאת היה שם וי גדול ואדום. בהפסקה ישב עם איתי על הספסל ליד המגרש. "תראה," אמר והצביע על השאלה. "כתבתי פה 12, והתשובה הנכונה היא 21. היא סימנה לי נכון." איתי צחק. "אז מה? זו הטעות שלה, לא שלך. לא שיקרת לאף אחד." עומר שתק. הוא חשב על ההקבצה. עם 91 הוא נשאר בהקבצה א'. בלי תשע הנקודות של השאלה הזאת הציון יורד ל-82, ואבא כבר אמר שאם הציון יירד מתחת ל-85, יהיה צריך לוותר על חוג הכדורסל בשביל שיעורים פרטיים. "אף אחד לא יֵדע," אמר איתי. "גם היא לא תשים לב." "אני אדע," ענה עומר בשקט, ובעצמו לא היה בטוח שהוא מתכוון לזה. כל הערב היה הדף מונח על השולחן שלו. הוא ניסה לכתוב עבודה באנגלית, אבל העיניים חזרו כל הזמן אל הווי האדום. פעם אחת אפילו קיפל את הדף ודחף אותו לתיק, כאילו מה שלא רואים לא קיים. ביום ראשון, אחרי השיעור, חיכה עד שכל התלמידים יצאו. "המורה," אמר, והלב שלו דפק, "אני חושב שבדקת לי טעות. בשאלה 6 כתבתי 12." המורה רונית הסתכלה בדף, ואחר כך בו. "צודק," אמרה ותיקנה את הציון ל-82. עומר הרגיש שמשהו נופל לו בבטן. ואז היא הוסיפה: "אתה יודע כמה פעמים תלמיד בא אליי בגלל טעות כזאת? פעם אחת, אולי פעמיים, ותמיד כשהטעות הייתה לרעתו." היא חייכה. "את הציון אני לא יכולה להשאיר. אבל בשבוע הבא יש בוחן חוזר על החומר הזה, ואם תרצה, אשב איתך לפני כן רבע שעה." כשיצא לחצר, איתי חיכה לו. "נו? הרסת לעצמך את הציון?" עומר חשב רגע. "כן," אמר. "אבל משום מה אני מרגיש יותר טוב מאשר אתמול בערב."

👩‍🏫 פעילות בכיתה

1. פתיחה, דילמה (5 דק'): "קניתם בקיוסק שתייה ב-8 ש"ח ונתתם 10. המוכר החזיר לכם 12 ש"ח עודף, ובתור מחכים אנשים. מה עושים?" כל תלמיד כותב תשובה בפתק בלי שם; קוראים כמה פתקים בקול.
2. קריאה (10 דק'): קוראים את הסיפור בקול. עוצרים אחרי "אני אדע" ושואלים: מה עומר יעשה? למה?
3. המשך קריאה ודיון (10 דק'): קוראים עד הסוף. מה המחיר שעומר שילם? מה הוא קיבל?
4. עבודה בזוגות (15 דק'): פותרים את דף העבודה, שאלות 1-6.
5. סיכום (5 דק'): כל תלמיד משלים: "אמת היא לא רק... אלא גם..."

💬 שאלות לדיון

1. **הבנה:** מה הטעות שעומר מצא, ומה היה קורה לו אילו שתק?
2. **פרשנות:** מה עומר מתכוון כשהוא אומר "אני אדע"? למה הוא עצמו "לא היה בטוח שהוא מתכוון לזה"?
3. **הערכה:** איתי טוען: "זו הטעות שלה, לא שלך". האם אתם מסכימים? נמקו.

🎟️ כרטיס יציאה (2 שורות, בסוף השיעור)

1. דבר אחד שלמדתי היום על אמת: ____
2. מצב אחד השבוע שבו אנסה לנהוג כך: ____

💡 הערות למורה

הדמויות והסיפור בדויים. אפשר להחליף את המקצוע או את הפרטים כך שיתאימו לכיתה.

חשוב לא להפוך את השיעור להטפה. תנו מקום לתלמידים שיאמרו בכנות שהיו שותקים, ושאלו אותם מה היה עוזר להם לבחור אחרת.

אפשר לחבר לשיעור 2: הפסוק "ודובר אמת בלבבו" (תהילים טו, ב) מתאים מאוד ל"אני אדע".

📝 בדף העבודה

סיפור: הציון שלא היה שלי: 8 תרגילים, ומחוון מלא בעמוד השני.

מקורות

- תהילים טו: "ודובר אמת בלבבו" (מכון ממרא), לחיבור לשיעור 2

מחוון: סיפור: הציון שלא היה שלי

1. ב. המורה סימנה תשובה שגויה שלו כנכונה (כתב 12 במקום 21).
2. הציון יירד מ-91 ל-82, והוא עלול לצאת מהקבצה א', ולהפסיד את חוג הכדורסל (אבא אמר שאם הציון יירד מתחת ל-85 יצטרך שיעורים פרטיים במקום החוג).
3. הטעות היא של המורה ולא של עומר, ועומר לא שיקר לאף אחד, ולכן אין סיבה לספר. ובנוסף, אף אחד לא יֵדע.
4. גם אם אף אחד אחר לא יֵדע, הוא עצמו יֵדע שהציון אינו אמיתי. האמת חשובה גם כלפי עצמו, לא רק כלפי אחרים.
5. הדף היה מונח על השולחן, העיניים חזרו אל הווי האדום, והוא קיפל את הדף ודחף אותו לתיק "כאילו מה שלא רואים לא קיים".
6. היא לא יכלה להשאיר את הציון (תיקנה אותו ל-82). היא הציעה לשבת איתו רבע שעה לפני הבוחן החוזר.
7. תשובה אפשרית: הוא השתחרר מהמועקה, הוא יודע שהציון שלו אמיתי, והמורה סומכת עליו. מקבלים כל תשובה שמבחינה בין הפסד חיצוני (ציון) לבין רווח פנימי (שקט, אמון).
8. תשובה אישית. הערכה: עמדה ברורה (1), נימוק אחד לפחות (2), התייחסות למחיר שבאמירת האמת או בשתיקה (2).